

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 14CoP/20/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5824201205
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martina Nemravová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2025:5824201205.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marty Nemravovej, členov senátu JUDr. Róberta Bebčáka a JUDr. Miroslavy Korbašovej, v právnej veci manžela: A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. E. XXX/XX, F., zastúpeného: JUDr. Adriana Paneková, advokátka so sídlom Miestneho priemyslu 1140, Námestovo, proti manželke: A. G. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. E. XXX/XX, F., v konaní o návrhu manžela na rozvod manželstva, o odvolaní manželky proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č.k. 7Pc/13/2024-78 zo dňa 25. septembra 2024, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Námestovo č.k. 7Pc/13/2024-78 zo dňa 25. septembra 2024 potvrdzuje. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie (ďalej aj len „okresný súd“) napadnutým rozsudkom výrokom I. manželstvo účastníkov konania rozviedol; výrokom II. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Okresný súd citujúc § 23 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“), § 1 ods. 1, 2 zákona o rodine, § 18 zákona o rodine mal z vykonaného dokazovania preukázané, že návrh na rozvod manželstva účastníkov konania je dôvodný. Z výsluchu navrhovateľa vyplynulo, že manželia síce bývajú v spoločnom dome a čiastočne aj v spoločnej domácnosti, avšak spolu nekomunikujú, netrávia spolu čas, nemajú citový ani intímny život. Takýto stav podľa navrhovateľa pretrváva už minimálne dva roky a manželka nemá záujem o obnovu ich spolužitia ako manželov, pretože je názoru, že nie je schopný sa zmeniť. Manželka s rozvodom manželstva nesúhlasila, tvrdenia manžela označila za nepravdy a nepodložené ohováranie, ale nekonkretizovala, ktoré tvrdenia manžela sú nepravdivé, v akom smere sú nepravdivé ani neuviedla žiadne vlastné tvrdenia ohľadne kvality ich spolužitia. Vo svojom vyjadrení uviedla, že manželovi bola viackrát ponúkaná psychologická pomoc k jeho nevyrovnanému prístupu k spoločným deťom, vnúčatám a širšej rodine. Z tohto vyjadrenia okresný súd vyvodil záver, že je pravdivé tvrdenie navrhovateľa, že medzi manželmi vznikali nezhody v otázke správania sa manželov k deťom. Okresný súd konštatoval, že je dôvodný predpoklad, že išlo o nezhody dlhotrvajúce, nielen prechodné alebo dočasné, a tiež závažnejšieho charakteru, keďže manželka navrhovateľa kvôli tomu viackrát navrhovateľovi navrhla, aby vyhľadal odbornú psychologickú pomoc. Poukázal okresný súd rovnako na to, že podanie návrhu na rozvod manželstva je osobným právom každého z manželov vyplývajúcim zo zásady, že manželstvo je slobodným a dobrovoľným zväzkom muža a ženy. Z vyjadrení navrhovateľa jednoznačne vyplynulo, že sa rozhodol vo zväzku viac nezotvať. Okresný súd poukázal aj na to, že zákon o rodine na rozvod manželstva predpokladá objektívnu existenciu rozvratu vzťahov, bez ohľadu na subjektívne stanovisko toho ktorého manžela. Manžel v konaní tvrdil a manželka to nepoprela, že hlavné atribúty manželstva, medzi ktoré patrí žiť

spolu, byť si verní, vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť, pomáhať si, starať sa spoločne o deti a vytvárať zdravé rodinné prostredie, už v spoložití manželov absentujú. Manželka nepoprela tvrdenia navrhovateľa, že spolu dlhší čas (minimálne dva roky) nekomunikujú, netravia spolu čas, nemajú spoločné aktivity a plány. Okresný súd dospel k záveru, že vzhľadom na dlhotrvajúce nezhody manželov a jednoznačne odmietavý postoj manžela k otázke obnovy manželského spoložitia, je rozvrat vzťahov medzi manželmi nielen hlboký, ale aj trvalý, bez reálnej perspektívy zlepšenia v budúcnosti. Vzhľadom na to, že všetky deti, ktoré pochádzajú z manželstva, sú plnoleté, rozvod manželstva nebude ani v rozpore so záujmami maloletých detí. K vyjadreniu manželky, že manžel nedoložil svoje tvrdenia dôkazmi, okresný súd podotkol, že v konaní o rozvod manželstva sa jedná o otázky, ktoré spadajú do čisto súkromnej, osobnej až intímnej sféry manželov, týkajú sa do veľkej miery výlučne ich vnútorného citového prežívania, preto je komplikované a vo väčšine prípadov až nemožné podporiť ich dôkazmi ako v iných súdnych konaniach. Dlhodobé, skutočné nezhody medzi manželmi vyplývali aj z vyjadrenia manželky, a to v otázkach rodinného života, najmä v správaní sa manžela vo vzťahu k deťom, ktoré manželka chcela riešiť tým, aby navštevoval manžel psychológa. Ako príčinu rozvratu vzťahov medzi manželmi okresný súd ustálil rozdielnosť pováh manželov a ich predstáv o spoločnom rodinnom živote, ktorá postupne viedla k vzájomnému odcudzeniu a ukončeniu komunikácie medzi manželmi. O trovách konania rozhodol okresný súd v zmysle § 52 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“).

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala odvolanie manželka, z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. b), e), f), h) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), pričom žiadala, aby krajský súd doplnil dokazovanie o jej výsluch, výsluch svedkyne A. H. I., o výsluch svedkyne F. G. C. a zabezpečil listinné dôkazy z konania vedeného na OÚ PSVaR Námestovo, v sociálnom spis č. NO1/OSPODSK/SPO/2024/2714 a po riadnom zistení skutkového stavu zmenil vydaný rozsudok, alebo vec vrátil súdu prvej inštancie na doplnenie dokazovania. Vo svojom odvolaní sa rozsiahlo vyjadruje k odôvodneniu rozsudku, ku ktorému podáva vlastnú argumentáciu. Namietla tvrdenie manžela, že medzi nimi bola dohoda o tom, že manžel sa bude starať o finančné zabezpečenie rodiny a ona sa bude venovať len deťom a domácnosti. Poukázala na to, že je konateľkou v spoločnosti BORTEX BOBROV s.r.o. a rovnako je v tejto obchodnej spoločnosti aj spoločníčkou. Poukázala na to, že manžel v konaní zatajuje svoj skutočný zdravotný stav. Manžel agresívne reaguje aj na tie najmenšie pripomienky spoločných detí, ich nevesty, či zaťa, keď sa domáha stretnutia s vnúčatami. Svojevoľne sa zmocňuje vnúčat, a to až do takej miery, že jeho správanie vykazuje niektoré znaky únosu v zmysle Trestného zákona. Manžel sa začal meniť v roku 2023 tak, ako jeho duševne chorá matka, v tom čase začal byť mimoriadne nevrlý a s každým išiel do konfliktu, vrátane svojho otca. Manžel nevie a nevedel riešiť asertívne, diplomaticky nedorozumenia, či už v najbližšej, širšej rodine ani v podnikaní. Od detí vyžadoval nadmernú úctu ako feudál v stredoveku. Od seba odpudil svojim správaním kamaráta, otca aj spoločné deti, jej sestru aj brata. Ako konateľka spoločnosti nemohla do podnikania manželovi nič povedať. Ak mu aj niečo povedať chcela, bol na ňu agresívny a aj pred deťmi sa jej vyhrážal rozvodom. Vo svojom ospravedlnení vyzvala manželovu advokátku o mimosúdne stretnutie a urovnanie všetkých problémov, aby manželstvo zachovala a manžela ochránila od budúcich zdravotných problémov, avšak bezvýsledne. Problémy a nedorozumenia nespôsobovala v manželstve ona, ale naopak, jednostranne ich vyvolával manžel.

4. Manželka ďalej v odvolaní namietla, že jeho návrh na rozvod je vykonštruovanou chorobnou pomstou proti jeho neúspešnému udaniu detí spočiatku roka 2024 na ÚPSVaR Námestovo u sociálnej pracovníčky. Toto udanie manžel urobil v reakcii na incident, ktorý sa odohral dva dni pred štedrým večerom roku 2023, kedy bezdôvodne vážne udrhel spoločnú dcéru. Zrazil ju na podlahu tak, že pri tom bolestne zasiahol do tváre aj ju. Na vianočné sviatky 2022 zase bezdôvodne vyvolal konflikt s nevestou a spoločným synom a neskôr aj s dcérou H.. Urazil sa na vyjadrenie nevesty, ktorá mu jemne povedala, že ak je chorý, mal by si oddýchnuť. Manžel chorobne ohováral svojich najbližších, vytváral nelegálne zostrihané nahrávky, ktoré posielal aj do zamestnania spoločnej dcéry G., pretože mu vadilo, že popri magisterskom štúdiu na vysokej škole si našla brigádne zamestnanie a nešla pracovať k nemu do firmy. Manžel sľúbil, že sa podrobí psychoterapii, sľúbil to sociálnym orgánom, svojmu bratovi ako aj jeho žene. Bolo to v októbri 2022, keď u nich manželov brat a jeho žena boli na návšteve a manžel ju pred nimi surovo psychicky týral až tak, že nakrátko stratila vedomie a spadla na podlahu. Manželovi vybavila psychoterapeutku a mala záujem ju navštíviť spolu s ním, avšak on toto odmietol. Manželka podotkla, že manžel vo svojej nevyrovnanosti evidentne ohrozuje funkčné manželstvá spoločných detí. Spoločne s deťmi mu opakovane ponúkali psychoterapiu, ktorej sa boli ochotní podrobiť všetci. Na

základe týchto argumentov označila manželka všetky jeho tvrdenia v bode 1. napadnutého rozsudku za vykonštruované výmysly, v snahe deptať ju. Prejavila stále pretrvávajúcu ochotu ísť s manželom na spoločnú psychoterapiu.

5. Namietla, že súd prvej inštancie nevykonal riadne dokazovanie, keď manžel na súdnom pojednávaní zamľčal závažné rozhodujúce skutočnosti. Manžel zmaril jej právo vypovedať na súdnom pojednávaní dňa 25.09.2024, pretože okresnému súdu zatajil, že z jeho viny jej vznikol ťažký úraz a pre náhle bolesti sa nemohla dostaviť. Vynútil si, aby okresný súd konal a rozhodol v jej neprítomnosti, keď z jeho viny nemala peniaze na advokáta. Vedome zneužil jej finančnú tieseň, ktorú vyvolal. Nemohla si dovoliť advokáta a v jej neprítomnosti ju nemal kto na okresnom súde zastupovať, keď z viny manžela následkov po ťažkom ublížení na zdraví sa jej náhle zhoršil zdravotný stav. Nespala dobre, náhle pocítila silné bolesti a točila sa jej hlava. Manžel túto skutočnosť vedel a cielene to neoznámil zákonnej sudkyňi. Mala za to, že manžel v konaní o rozvode manželstva po celý čas neuvádza skutočné dôvody na rozvod manželstva a tvrdila, že v ich prípade nie je dôvod manželstvo zrušiť. Napriek rôznym problémom a nedorozumeniam manželstvo nie je tak narušené a rozvrátené, aby ďalej neplnilo svoj účel. Treba iba manželovi pomôcť v jeho psychických problémoch. Poukázala na to, ako s manželom nadviazali vzťah počas vysokoškolského štúdia, ako spolu začali podnikáť. Zdôraznila, že súdneho pojednávania dňa 25.09.2024 sa nezúčastnila a manžel dôvod jej neúčasti nevysvetlil, pričom okresný súd to od neho ani nežiadal. Dňa 25.09.2024 po ôsmej hodine telefonovala na súd, chcela sa ospravedlniť a dohodnúť si iný termín, avšak sa nedovolala. Zotrvávala na tom, že vydaný rozsudok zasiahol do ich rodinného života a poukázala na to, že nie je zrejmé, a to pri manželových zdravotných problémoch o akej intimitate a hodnotovom spolunažívaní okresný súd v odôvodnení svojho rozsudku hovorí. Ona sa zo spálne nevysťahovala a problém v intimitate nemala a nemá. Pokiaľ sa manžel rozvádzať chce, musí zo zákona k tomu uviesť dôvod. Ona má právo sa k tomu pred súdom vyjadriť, aby okresný súd preskúmal oba postoje. V tomto však jej právo bolo zmarené, čo odvolaním namieta. Pokiaľ okresný súd konštatuje, že návrh na rozvod manželstva je dôvodný, odvoláva sa na lživé a manipulujúce tvrdenia manžela, preto s tým nesúhlasí, keď tu okresný súd nerešpektoval okolnosti osobitného zreteľa. Rozsudok namietajú aj ich spoločné deti, pretože takéto odôvodnenie rozsudku prejedukuje ich vydedenie zo strany otca. Okresný súd zároveň nepriznal náhradu trov žiadnemu účastníkovi konania, pričom vydaním predčasného a nezákonného rozsudku vystavuje ju - osobu na hranici existenčnej biedy, finančnému zaťaženiu za súdny poplatok za podané odvolanie.

6. Manžel vo svojom vyjadrení navrhol rozsudok okresného súdu potvrdiť ako vecne správny. Uviedol, že manželke bolo riadne doručené predvolanie na pojednávanie, o pojednávaní vedela a nežiadala ho odročiť z dôvodov, ktoré uvádza vo svojom odvolaní. Na základe toho považuje postup okresného súdu za zákonný, keď pojednával bez jej prítomnosti, nakoľko sa riadne neospravedlnila a nežiadala pojednávanie odročiť. Z dôvodov odvolania je zrejmé a nespochybniteľné, že manželské vzťahy medzi nimi sú vážne a trvalo rozvrátené. Nechce ďalej zotrvať v takomto manželstve a chce sa rozviesť. Domnieva sa, že žiaden súd ho nemôže nútiť, aby zotrval v takomto manželstve, ktoré je len formálne a neplní svoj účel. Manželka s ním vôbec nekomunikuje, často ani nevie, kde sa nachádza a keď je aj v spoločnom dome, nerozprávajú sa spolu. Je vylúčený zo spoločných rodinných stretnutí a chvíľ, nakoľko ich rodina trávi bez neho. Spoločné deti už nie sú maloleté a až na výnimku najmladšej dcéry, majú svoje manželky/manželov. Zakazujú mu stretávať sa s vnukmi a vnučkami. Obnovenie manželského spoluzitia vylučuje a nevidí jediný právny dôvod, pre ktorý by malo toto manželstvo naďalej trvať a prečo by mal súd poskytnúť ochranu, ktorú žiada manželka.

7. Následne manželka doručila do spisu podanie označené ako „Tretia výzva na usmernenie klienta“, ktorej adresátkou je právna zástupkyňa manžela, v ktorej vyzvala po tretíkrát právnu zástupkyňu manžela na jeho usmernenie. Uvedené podanie bolo doručené odvolaciemu súdu na vedomie.

8. V odvolacej replike manželka uviedla, že nie je pravdou, že manželstvo je trvalo a vážne rozvrátené a žiaden súd ho nemôže nútiť k tomu, aby zotrval v takomto manželstve, ktoré je len formálne a neplní žiaden účel, pretože toto vyjadrenie pramení z prepracovanosti manžela, jeho nedobrého zdravotného stavu spojeného so zbytočnými frustráciami a depresiami a pri chorobnom vnímaní ústretovosti najbližších. Manžel trpí rôznymi skratkami správania a tieto stavy sú umocnené genetickou predispozíciou a mali by sa odborne riešiť a liečiť, čo spomínala viackrát a vôbec to nie je brané do úvahy. V strate sebakontroly teraz hľadá vinu vo svojich najbližších a obracia sa na štátne orgány, aby mu potvrdili jeho vidiny. Manžel odmieta podrobiť sa odbornej pomoci pre svoje narušené správanie

a je len príznačné, že za takéhoto jeho psychického zdravia sa narušil aj chod spoločnej firmy. Manžel napriek všetkým veciam, ktoré sa odohrali v manželstve, svoje funkcie plnil a doteraz plní. V intímnej oblasti si svoju manželskú funkciu síce neplní, ale je to dané jeho zdravotným stavom a ona mu to nevytýka. Doteraz sa manžel neospravedlnil za svoje zlé správanie, ale všetko sa dá vysvetliť a odpustiť. Ona mu všetko odpustila, čoho dôkazom je jej starostlivosť. Bez starostlivosti jej a členov rodiny by už nežil. Manželka ďalej uviedla vo svojom vyjadrení, že v júni 2024 ju po ťažkom úraze prišiel do nemocnice manžel psychicky týrať, keď len hanlivo odkázal cez sestričky a vôbec nedokázal prísť za ňou na nemocničnú izbu, pričom ona sa mu napriek tomu snaží so všetkým pomôcť, dbá na užívanie liekov, aj keď ich odmieta, stará sa o chod domácnosti, žehlí mu, perie mu, varí mu. Tiež je to ona, ktorá vykuruje dom a uprace aj pre neho a po ňom. Pracuje v záhrade, aby na základe vypestovaných produktov sa mohol on ako dedko podeliť s deťmi a vnúčatami a aby si ich takto k sebe radostne priťahol, nielen ich odpudzoval studenými peniazmi a bol v zbytočnom spore s rodičmi vnúčat. Spolu s deťmi sa však musí oprávnené obávať jeho ďalšieho nevyspytateľného správania. V súčasnosti nastupuje na dlhodobú rehabilitačnú liečbu. Poprosila manžela, aby po absolvovaní liečby s nimi absolvoval odporúčanú odbornú pomoc a po takejto lekárskej návšteve, či terapii ich už psychicky netrýznil.

9. Manžel v odvolacej duplike zotrval na návrhu na rozvod manželstva.

10. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP), po zistení, že odvolanie podal oprávnený účastník konania (§ 7 CMP) v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP), preskúmal vec v rozsahu danom v ustanovení § 65 CMP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario v spojení s § 2 ods. 1 CMP) potvrdil rozsudok okresného súdu v celom rozsahu podľa § 387 ods. 1 CSP, keďže dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení zákona o rodine, správne a zákonne rozhodol o rozvode účastníkov konania, v odôvodnení sa vysporiadal s podstatnými okolnosťami prejednávaneho prípadu a s jeho závermi sa v tejto časti odvolací súd v celom rozsahu stotožnil a poukazuje na ne cez úpravu v § 387 ods. 1, 2 CSP tak, ako sú uvedené v písomnom vyhotovení rozsudku súdu prvej inštancie.

11. Odvolací súd za aplikácie § 380 ods. 2 CSP v spojitosti s § 67 CMP z úradnej povinnosti predovšetkým posudzoval, či konanie pred súdom prvej inštancie nie je zaťažené vadou/vadami, ktorá/ktoré sa týka/týkajú procesných podmienok. Posúdením procesného postupu súdu prvej inštancie v konaní, ktoré prechádzalo rozhodnutiu vo veci a ktorý zistil odvolací súd preskúmaním predloženého súdneho spisu, odvolací súd uvádza, že v konaní nezistil procesné vady zakladajúce dôvody pre zrušenie rozhodnutia podľa § 389 ods. 1 písm. a) CSP.

12. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci zistil skutočný stav v dostatočnom rozsahu, na základe toho dospel ku správnym skutkovým zisteniam a tieto aj správne právne posúdil. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Súd prvej inštancie neporušil právo účastníkov na spravodlivý proces, pretože v hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Naopak, súd prvej inštancie ich náležitým spôsobom posúdil súhrnne v celom rozsahu a aj ich náležite vyhodnotil (rešpektujúc zásady formálnej logiky). Súd prvej inštancie vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení napadnutého rozsudku je koherentný, jeho rozhodnutie je konzistentné. Rozsudok súdu je presvedčivý, premisy zvolené v rozsudku, rovnako ako aj závery, ku ktorým dospel, sú racionálne a aj spravodlivé. Odvolací súd konštatuje, že odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku je dostatočne vyčerpávajúce a zodpovedá kritériám uvedeným v § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd nezistil v tejto veci dôvod, pre ktorý by nemal súhlasiť s podstatou argumentácie použitej súdom prvej inštancie na podporu ním zvoleného postupu. Práve pre správnosť a objektívnu argumentačnú presvedčivosť takto súdom prvej inštancie predostretých dôvodov by tak zásadne postačovalo len konštatovanie správnosti dôvodov súdu prvej inštancie odvolacím súdom odvolaním sa na ne (§ 387 ods. 2 CSP). Len na zdôraznenie vecnej správnosti záverov súdu prvej inštancie, odvolací súd považuje za podstatné sa potom vyjadriť osobitne len k niektorým odvolacím dôvodom manželky, v ostatnom poukazuje na dostatočné odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu (§ 387 ods. 2 CSP).

13. Vo vzťahu k odvolacím námietkam manželky, odvolací súd uvádza, že manželka nesúhlasila s návrhom na rozvod manželstva tvrdiac, že záver okresného súdu o rozpade manželstva je nesprávny, v odvolaní opakovane prezentovala ochotu zúčastniť sa s manželom na psychoterapii. Namietala aj procesné pochybenia okresného súdu, ktorý pojednával v jej neprítomnosti, neumožnil jej vyjadriť sa ku skutočnostiam, ktoré odzneli z úst manžela na pojednávaní.

14. Odvolací súd k ozrejmieniu, čo je potrebné vnímať pod odňatím možnosti konať pred súdom uvádza, že „.....Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.“ (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5 Cdo 286/2012 zo dňa 07. marca 2013).

15. Odňatie možnosti konať pred okresným súdom vyvodzovala manželka z dôvodu, že súd prvej inštancie prejednal vec v jej neprítomnosti. V súvislosti s touto námietkou krajský súd považuje za podstatné zvýrazniť, že okresný súd v čase rozhodnutia aplikoval § 183 ods. 1 CSP mal za to, že boli naplnené podmienky pre prejednanie veci v neprítomnosti manželky. Je zrejme, že predvolanie bolo manželke doručené dňa 19.09.2024 (č.l. 33 spisu okresného súdu). Napriek tejto skutočnosti sa manželka nariadeného termínu pojednávania nezúčastnila, svoju neúčasť neospravedlnila. Zodpovedajúcou právnou úpravou k momentu rozhodovania odvolacieho súdu v rovine námietky manželky je § 365 ods. 1 písm. b) CSP, v zmysle ktorého, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pri posúdení primárne podmienok § 183 CSP ako aj v zmysle čl. 4 ods. 1 CSP vo väzbe na § 365 ods. 1 písm. b) CSP, odvolací súd dospel k záveru, že okresný súd mal naplnené kumulatívne zákonné podmienky pre možnosť prejednanie veci v neprítomnosti manželky. Ide teda o podmienku riadneho a včasného predvolania tak, aby mal účastník dostatočnú časovú možnosť pripraviť sa na pojednávanie, ako vyplývalo § 178 ods. 2 CSP, teda spravidla najmenej 5 dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať, ku splneniu ktorej podmienky došlo doručením predvolania manželky na termín pojednávania dňa 19.09.2024 (č.l. 33 spisu okresného súdu), ktorú skutočnosť doručenia predvolania na nariadený termín pojednávania manželka v odvolaní nespochybnila a ani osobitne nenamietala.

16. Je teda zrejme, že manželka mala riadne doručené predvolanie na pojednávanie, ktorého sa však nezúčastnila, svoju neúčasť na pojednávaní neospravedlnila a nepožiadala o odročenie pojednávania. K uvedenému odvolaciemu dôvodu sa žiada ešte uviesť, že v odvolacom konaní manželka doručila písomné ospravedlnenie dňa 01.10.2024 (č.l. 39-75 spisu okresného súdu), v ktorom sa dodatočne ospravedlnila, pretože sa v zdravotných následkoch od navrhovateľa nedokázala dostaviť na pojednávanie v tejto zbytočnej veci, z ktorého obsahu však nie je možné ustáliť taký zdravotný stav manželky, ktorý by jej bránil ospravedlniť svoju neúčasť na pojednávaní a požiadať o odročenie pojednávania, prezentujúc v odvolacej argumentácii úmysel ospravedlniť sa telefonicky. Neobstojí v kontexte uvedeného ani tvrdenie manželky o dôvodoch – nedostatok finančných prostriedkov, pre ktoré sa v konaní pred súdom prvej inštancie nemohla dať zastúpiť právnym zástupcom, resp. že by bolo vylúčené z racionálnych dôvodov jej zastúpenie z radov advokátov. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že okresný súd doručil navrhovateľke (30.05.2024, č.l. 15 spisu okresného súdu) listinu označenú ako „Poučenie o procesných právach a povinnostiach účastníkov konania“, obsahom ktorej je hneď v úvode poučenie o možnosti zastúpenia, vrátane práva na poskytnutie právnej pomoci určeným advokátom alebo Centrom právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z.z., pokiaľ účastník spĺňa podmienky na jej poskytnutie.

17. Krajský súd pripomína, že manžel, tak ako aj manželka, mali pred súdom danú rovnakú možnosť obhajovať svoje záujmy, naplňovať procesné práva a povinnosti a súdu predkladať a označovať dôkazy. Je namieste tiež pripomenúť v zúženom slova zmysle pri uplatňovaní procesných práv a naplňaní procesných povinností, toho ktorého účastníka konania, že tieto nie je možné viazať len na samotné pojednávanie, pretože v priebehu celého súdneho konania účastníci môžu do spisového materiálu dokladať dôkazy, ktoré žiadajú, resp. navrhujú vo veci vykonať. Tak manželka ako aj manžel v tomto smere mali rovnakú procesnú pozíciu, a ak ju manželka nenaplnila, nezrealizovala, tento postup nemôže byť na ujmu práv druhého účastníka súdneho konania, ktorý z titulu rovnosti má rovnaké právo ako manželka, a to, aby sa ich vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov. Krajský súd konštatuje, že v konaní pred okresným súdom Ústavou Slovenskej republiky vyžadovanú rovnosť všetkých účastníkov v konaní okresný súd dodržal, a to na základe záverov, ktoré uviedol krajský súd v odôvodnení tohto rozhodnutia.

18. Pripomína tiež odvolací súd, že výsluch manželky ako účastníka konania je len jedným z dôkazných prostriedkov, pokiaľ v konaní pred okresným súdom k veci boli produkované iné dôkazy, z ktorých okresný súd ustálil rozvrat manželských vzťahov tak ani z tejto roviny nebolo možné konštatovať, že by postupom okresného súdu došlo k odňatiu možnosti manželky konať pred súdom. Krajský súd zdôrazňuje, že nedošlo k porušeniu ani ústavou garantovaných práv manželky, ako účastníka súdneho konania podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Ide o právo, v danom prípade manželky, ako účastníka konania, a manžela, aby sa ich vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v prítomnosti účastníkov s tým, aby sa mohli účastníci vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, pričom k realizovaniu tohto práva manželkou postupom okresného súdu, ktorý bol vyhodnotený krajským súdom vyššie, boli manželke vytvorené podmienky. Pokiaľ toto ústavou dané právo manželka nenaplnila, nevyužila ho, tak bol správny postup okresného súdu, ktorý bol k momentu rozhodnutia povinný aplikovať čl. 17 CSP, teda, že súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Teraz k momentu rozhodovania odvolacieho súdu platná úprava § 179 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto konania. Krajský súd k úplnosti veci poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp.zn. 2Cdo 96/99, podľa ktorého právnej vety „...výsluch účastníka konania je iba jedným z dôkazných prostriedkov. Nevykonanie dôkazu výsluchom účastníka konania, nie je postupom, ktorým súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom podľa ust. § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku“.

19. Prejednaním veci v neprítomnosti manželky teda nebola porušená ani zásada rovnosti strán v súdnom procese. Táto zásada sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok subjektov, o ktorých právach a povinnostiach rozhoduje súd (PL. ÚS 43/95, II. ÚS 121/02). Pod rovnakým postavením účastníkov možno rozumieť iba také procesné postavenie, ktoré zabezpečí spravodlivý proces. Požiadavka spravodlivého procesu v sebe obsahuje zásadu, zaručujúcu pre každú stranu v procese mať rovnakú možnosť obhajovať svoje záujmy a zároveň vylučujúcu mať možnosť podstatnej výhody voči protistrane. Obsah práva rovnosti ako jedného z určujúcich ústavno-právnych princípov občianskeho súdneho procesu spočíva v tom, že všetci účastníci občianskeho súdneho konania (osobitne sporového konania), ako aj iného civilného procesu, majú rovnaké procesné práva a povinnosti, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých procesných podmienok, bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán. Nerozhoduje procesné postavenie alebo procesná pozícia účastníka, nie je podstatné ani to, ktorý z účastníkov podal návrh na začatie konania (len primerane a podporne rozhodnutie Ústavného súdu SR sp.zn. II. ÚS 35/02). Táto zásada, vyjadrujúca „právo na spravodlivý proces“, nutnosť rovnakých „pravidiel hry“, alebo tiež „princíp rovnosti“, sa premieťa predovšetkým v ustanoveniach, upravujúcich vedenie konania a priebeh dokazovania.

20. Následne podľa odvolacieho súdu, súd prvej inštancie postupoval správne, ak zisťoval, či sú splnené zákonné podmienky pre rozvod manželstva. Pri skúmaní zákonných podmienok rozvodu manželstva prijal záver, že manželstvo je trvalo a hlboko rozvrátené, ako to má na mysli § 23 zákona o rodine, dlhodobo neplní svoj spoločenský účel a vzhľadom na stratu citových väzieb a dôvery medzi partnermi je vylúčená možnosť obnovenia spolužitia i do budúcnosti.

21. Medzi základné manželské povinnosti vo sfére osobných vzťahov patrí povinnosť manželov: žiť spolu, byť si verní a vzájomne si pomáhať. Žiť spolu znamená pre manželov ich obojstrannú vôľu tvoriť ekonomické, biologické a výchovné spoločenstvo. Spoločné žitie predpokladá, že bude na báze dobrovoľnosti vytvorené také spoločenstvo osôb a majetku, ktoré bude schopné naplniť poslanie a účel manželstva. Toto spoločenstvo má plniť úlohy citové, ekonomické, sexuálne a výchovné, pričom je na rozhodnutí manželov samotných, či s týmto cieľom vytvoria aj spoločnú domácnosť alebo nie. Je prirodzené, že vymenované funkcie rodiny je omnoho jednoduchšie plniť v spoločnej domácnosti. Jej dlhodobá neexistencia vytvára predpoklady pre odcudzenie manželov, čo sa môže logicky premietnuť do rozvratu manželstva. Zrušenie alebo opustenie spoločnej domácnosti, ktoré trvá dlhší čas, môže potvrdiť existenciu kvalifikovaného rozvratu manželstva, ktorý je predpokladom rozvodu.

22. Podľa zákona o rodine sú manželia povinní vzájomne si pomáhať. Zakotvenie povinnosti manželov vzájomne si pomáhať nemožno zužovať len na majetkové vzťahy, resp. na vyživovaciu povinnosť. Môže mať aj osobný charakter a je prirodzeným následkom rodinnoprávneho pomeru. Vzájomnú pomoc medzi manželmi nemožno vynucovať súdnou mocou, s výnimkou finančnej pomoci v rámci aplikácie ustanovení o výživnom.

23. Vychádzajúc zo zákonných ustanovení § 18, § 19 ods. 1 zákona o rodine manželia v manželstve sú povinní spravovať sa hlavnými zásadami, ktoré sú uvedené v týchto ustanoveniach, jednotlivé práva a

povinnosti manželov zahŕňajú v sebe aj vernosť, snahu pomôcť si navzájom, ako aj vytváranie zdravého rodinného prostredia. V danej veci v dôsledku dlhodobého odcudzenia manželia si neplnia svoje zákonné povinnosti, nevedú žiaden spoločný rodinný a manželský život.

24. V zmysle § 23 ods. 3 zákona o rodine, je súd pri posudzovaní miery rozvratu vzťahov medzi manželmi povinný prihliadnuť na porušenie povinností ustanovených v § 18 a v § 19 zákona o rodine.

25. Jediným hmotnoprávnym dôvodom rozvodu je kvalifikovaný rozvrat manželstva. Manželstvo je dostatočne vážne rozvrátené vtedy, ak už nemôže plniť svoj účel. Jeho účelom je vytvoriť harmonické a trvalé životné spoločenstvo. Počas svojej existencie plní funkciu sociálnu, ekonomickú, biologickú a výchovnú. Manželstvo možno rozviesť až vtedy, keď sa už žiadna z týchto funkcií v manželstve nerealizuje.

26. V prejednávanej veci je možné prijať záver z vykonaného dokazovania, že manželia spolu nežijú ako manželia. Manžel odmieta akékoľvek obnovenie manželského spolužitia aj napriek tomu, že manželka má záujem o obnovenie spolužitia, na postoji manžela sa nezmenilo nič, a to ani s ohľadom na fakt, že konanie o rozvod manželstva trvá 10 mesiacov. Z výsledkov dokazovania vyplýva, že manželia neplnia svoje povinnosti stanovené zákonom o rodine. Odvolací súd sa nemohol stotožniť s odvolacou námietkou manželky, že okresný súd nekriticky prevzal tvrdenia manžela, súd prvej inštancie poukázal v napadnutom rozhodnutí i na jej stanovisko k rozvodu manželstva (ods. 7 napadnutého rozsudku) a z takto zistených skutkových okolností konštatoval trvalú rozvrátenosť manželstva a vážne narušenie vzťahov. Ak na základe uvedeného súd prvej inštancie uzavrel, že manželstvo nenapĺňa svoje poslanie a účel manželstva, nemožno jeho záverom nič vytknúť.

27. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie nesporne vyplýva, že manželia nevedú spoločnú domácnosť, spoločne nehospodária ani spolu intímne nežijú. V danom prípade výchovná funkcia manželstva bola ukončená tým, že deti narodené v manželstve účastníkov sú plnoleté, a teda súd prvej inštancie nemusel prihliadať na ich záujem. Tieto objektívne preukázané skutočnosti sú de facto potvrdené aj samotnou manželkou, ktorá ich žiadnym relevantným spôsobom nespochybnila ani v priebehu prvostupňového konania a ani v odvolaní. Inak povedané, manželka počas celého konania ani v odvolacom konaní nepredložila jediný relevantný dôkaz, ktorý by aspoň nepriamo preukazoval opak, teda, že s manželom žije v spoločnej domácnosti (nie v jednom dome), že vedú spoločné hospodárenie, spolu intímne žijú. Manželstvo účastníkov konania tak nespĺňa žiadnu zo spoločenských funkcií predpokladaných zákonom o rodine. Za danej situácie je rozvod manželstva individuálnou otázkou rozvádzajúcich sa manželov a pokiaľ manžel zásadne odmieta obnovenie manželstva, sú aj podľa odvolacieho súdu splnené zákonné podmienky pre rozvod manželstva. Podľa odvolacieho súdu nie je totiž možné prostredníctvom rodinného práva vytvoriť zabezpečenie a kvalitu, ako aj trvalosť spolužitia manželov. To musia manželia vzájomne a spoločne.

28. Za irelevantnú je v tomto prípade treba považovať argumentáciu manželky vzťahujúcu sa k začiatkom vzťahu medzi manželmi, spoločnému podnikaniu, ako aj ku kvalite vzťahov manžela s rodinnými príslušníkmi a podobne, keďže tieto skutočnosti síce vypovedajú o tom, že svojho času si manželstvo svoje spoločenské funkcie naozaj plnilo, toto však už je minulosťou a nepochybne spadá do obdobia pred trvalým rozvratom manželstva. Spoločná minulosť manželov, akokoľvek by bola bývala harmonická, nepostačuje na zachovanie manželstva do budúcnosti, pokiaľ z dokazovania vyplýva trvalý rozvrat vzťahov a manžel ďalšie spolužitie v manželskom zväzku odmieta.

29. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne rozhodnutie cez úpravu v § 387 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP.

30. O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 a § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

31. Toto rozhodnutie krajského súdu bolo prijaté hlasovaním senátu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n**ie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Podľa § 430 CSP, rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 431 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Podľa § 421 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 432 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Podľa § 433 CSP, dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

Podľa § 434 CSP, dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa § 435 CSP, v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.